

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2017-09-22

Närvarande: F.d. justitierådet Gustaf Sandström samt justitieråden Johnny Herre och Dag Mattsson.

Snabbare omval

Enligt en lagrådsremiss den 29 juni 2017 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i vallagen (2005:837),
2. lag om ändring i folkomröstningslagen (1979:369).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Petra Forslid.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i vallagen

1 kap. 3 §

Paragrafen är uppbyggd så att tidpunkten för ordinarie val till riksdagen och till landstings- och kommunfullmäktige och för val till Europaparlamentet regleras i första stycket medan omval och extra

val till riksdagen och till landstings- och kommunfullmäktige regleras i andra stycket respektive tredje–femte styckena.

Liksom i andra val kan i val till Europaparlamentet fel begås som skulle kunna motivera att valet görs om. Det finns emellertid varken i unionsrätten eller i svensk rätt några särskilda bestämmelser för omval till Europaparlamentet (SOU 2016:71 s. 46).

Enligt remissförslaget ska andra stycket inledas med att ”Ett omval ska hållas så snart det kan ske och senast inom tre månader efter beslut om nyval”. På detta följer två, oförändrade, meningar om vad som gäller vid omval till riksdagen och till landstings- och kommunfullmäktige.

Om syftet med den nya inledande meningen i andra stycket bara är att bygga ut regleringen avseende val till riksdagen och landstings- och kommunfullmäktige med en tidsfristregel, synes det lämpligare att, som skett i utredningsförslaget, placera meningen sist i stycket.

Om syftet däremot är att fastställa en sista dag för omval avseende också valet till Europaparlamentet ter sig den valda placeringen mer naturlig. Regleringen blir då emellertid partiell eftersom den inte – till skillnad mot vad som är fallet i fråga om omval till riksdagen och landstings- och kommunfullmäktige – ger besked om vilket organ som ska bestämma tidpunkten för det omval som Valprövningsnämnden kan ha förordnat om enligt 15 kap. 13 §.

De här berörda frågorna bör övervägas under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

14 kap. 22 och 23 §§

Paragraferna tar sikte på det fallet att en ersättare av någon orsak har avgått och det därför behöver fattas beslut om en ny ersättare. Texten i de båda paragraferna är snarlik. En skillnad som inte synes motiverad är att det i 23 § första och tredje styckena talas om "nya uträkningar" och "uträkningen" i stället för – som i 22 § – "nya beräkningar" och "beräkningen"; detsamma gäller användningen av ordet "fastställa" i stället för "utse" i 23 § första stycket (jfr också bl.a. författningskommentaren till 23 §).

14 kap. 25 §

Enligt första stycket ska centrala valmyndigheten kungöra valresultatet genom att det anslås på myndighetens fysiska anslagstavla och publiceras på myndighetens webbplats.

Lagrådet ifrågasätter om inte uttrycket "myndighetens fysiska anslagstavla" kan ersättas med t.ex. "anslagstavla i myndighetens lokaler".

Tredje stycket bör lämpligen utformas enligt följande.

I fråga om kungörandet tillämpas lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m.

15 kap. 8 §

I den nuvarande lydelsen av första stycket anges att samtliga överklaganden av det aktuella slaget ska kungöras. Vid föredragningen har upplysts att bestämmelsen tillämpas så att i kungörelsen tas in information om vem som har gett in överklagandet och en kort sammanfattning av vad överklagandet gäller. Enligt

remissförslaget ska överklagandena kungöras genom att de anslås på anslagstavla och publiceras på webbplats. Det framgår inte av förslaget om samma information ska lämnas på anslagstavlan som på webbplatsen eller om överklagandena i sin helhet ska publiceras på webbplatsen. Frågan bör belysas i den fortsatta beredningen.

Andra meningen i första stycket bör lämpligen formuleras på samma sätt som Lagrådet föreslagit i fråga om 14 kap. 25 § tredje stycket, dvs. enligt följande. "I fråga om kungörandet tillämpas lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m."

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagrådet förordar att de två punkterna förs samman till en punkt som formuleras enligt följande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2018 och tillämpas första gången inför och vid ordinarie val till riksdagen, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige år 2018.

Förslaget till lag om ändring i folkomröstningslagen

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.